

грађана. У организацији власти крупне промене се огледају у напуштању скупштинског система и увођењу парламентарног система власти. Истина, то није класичан парламентарни систем с обзиром на изражено јачање улоге извршне власти, посебно председника Републике, што је тенденција која је изражена и у осталим бившим социјалистичким државама. Народно собрание сада функционише у условима парламентаризма и оно је основа, тзв. рационализованог парламентаризма који обезбеђује стабилност владе и њено ефикасно деловање. Председник Републике је интеграциони и стабилизациони фактор државе и он је замишљен да има неку врсту арбитраже функције у систему, да балансира међу осталим државним органима и тако осигура нормално функционисање државне власти. Влада (Министарски савет) одговара политички пред парламентом и то сходно парламентаризму и та одговорност је тројака: колективна (солидарна) за делатност целе владе, друго одговорност премијера пред Народним скупштинским собранием и политичка одговорност сваког министра посебно.

И Мађарска је темељном уставном ревизијом од 1990. започела изградњу новог друштва грађанске парламентарне демократије а и у Албанији последње уставне промене (од 1989. па на даље) су ишле у правцу раскида с комунистичким наслеђем и остацима Енвер Хоџиних следбеника и прихватања модела новог друштва грађанске демократије. Као и друге социјалистичке државе, и Југославија се нашла пред сличним проблемима постсоцијалистичких трансформација јер је имала да одлучи: или враћање стаљинистичким моделима разрешења супротности или одлучан заокрет ка дубљим реформама. Уз све оне проблеме системске природе од којих је патио светски социјализам, овај југословенски је имао и неке своје специфичне, појачане националном кризом и историјским неспоразумом, пре свега на српско-хрватској релацији, који су наговештавали могући реваншизам и рат у земљи који ће довести до њеног распада. Сложена ситуација и у Словенији, Хрватској и Србији кулминирала је агресивним национализмом који је почео из Србије да би се као пожар раширио и у другим деловима Југославије и довео до њене катастрофе и дефинитивног распада.

Због сличних узрока пропадања и девијације социјализма све ове постсоцијалистичке државе приступају крупним променама у економском и политичком животу и организацији државне власти. Хроничне економске кризе и широко незадовољство маса немаштином и бедом су показали немоћ и неефикасност преживелог социјалистичког државнопланског модела привреде и својине. Уместо такве привреде и